

Dipl. pravnik Ivo TRIPKOVIC
Split

Obračun stojnica

Da li se stojnice imaju računati po lučkim uzancama, odnosno po Zakonu o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, ili po zaključenom broderskom ugovoru.

»Jugometal« poduzeće za uvoz i izvoz ruda i metala — Beograd, tuži poduzeće »Luka« Šibenik, radi isplate N. d. 16.413.13 iz naslova obračuna broderskih stojnica na temelju zaključenog ugovora. Po tom ugovoru parnične stranke su ugovorile, da će tuženik vršiti iskrcaj željezne rude prema ugovorenoj normi iskrcaja. Nadalje su ugovorile da mu pripada 50% ostvarene uštede vremena, a da odgovara za prekostoynice odnosno za zadržavanje broda, ako do toga dođe zbog neispunjenja normi iskrcaja što su ih stranke ugovorom utvrdile.

Međutim, citiranim ugovorom stranke nisu ništa ugovorile o času od kojeg će se računati stojnice brodova na kojima je tuženik imao vršiti ugovorene operacije iskrcaja.

Tužilac tužbom traži ostvarenje naknade ugovorene štete, koja je nastala padanjem italijanskog broda »Maria Santa« u prekostoynice.

Brod je stigao u Šibenik 9. VII 1964. prije podne pa mu se prema lučkim uzancama, odnosno prema Zakonu o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova vrijeme računa od početka prve naredne radne smjene t. j. od 9. VII u 14 sati. Na taj način računato vrijeme stojnica pokazuje da je brod pao u prekostoynice koje prema broderskom ugovoru iznose 3 dana 1 sat i 6 minuta u vrijednosti koja odgovara utuženom iznosu.

Tuženik se je usprotivio tužbenom zahtijevu u dijelu koji prelazi iznos od N. d. 2.428,12, a priznaje da je brod pao u prekostoynice koje prema broderskom ugovoru odgovaraju tom iznosu. Osnorava tužiočev obračun prekostoynica, jer se prema broderskom ugovoru, koji se odnosi na sporni teret, vrijeme brodu ima računati počevši od 8 sati ujutro narednog radnog dana nakon prispijeća broda. Dosljedno tome stojnice su počele teći tek 10. VII u 8 sati u jutro, na budući da u subotu 14. VII u 12 sati još nisu bile istekle, nastavile su teći u ponedjeljak u 6 sati u jutro. Vremenska tablica sastavljena po tim odredbama pokazuje da je brod pao u prekostoynice od svega 11 sati i 6 minuta, i to tuženik priznaje, dok sve što prelazi te granice poriče.

Prvostepeni Okružni privredni sud u Splitu, usvojio je tuženikovo stancovište nalazeći, da pri postojanju broderskog ugovora kojim je određen način računanja vremena stojnica, nema mjesta primjeni lučkih uzanca, odnosno Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, koje taj način određuju samo kad ugovorom nije predviđen. Jer je u konkretnom slučaju prevoz bio tačno ugovoren u uslovima IRON ORE, CHARTER PARTY, čija klauzula br. 6. doslovno glasi: »vrijeme za ukrcaj računa se 24 sata nakon što je brod prijavljen i spreman u slobodnom saobraćaju — bez obzira da li je na vezu ili ne. Vrijeme između podneva u subotu i 8 sati prije podne u ponedjeljak ne računa se, pa makar bilo upotrebljeno.«

Prema tome u ovom slučaju vrijeme se mora računati po klauzuli ugovora, a nikako drugačije.

Razlika početka računanja stojnica obračunatih s jedne strane po »Jugometalu« a s druge strane po poduzeću »Luka« ima za posljedicu da prema računanju tuženika dozvoljeno vrijeme svršava u ponedjeljak u 18 sati i 54 minuta, dok je stvarno tuženi brod završio iskrcaj u utorak u jutro u 6 sati, iz čega slijedi da je tuženi pao u dangubu za 11 sati i 6 minuta. Protivno tome po računanju tužioca, koji se poziva na lučke uzance proizlazi da je brod pao u dangubu u subotu u 4 sata i 54 minuta, nakon čega se ne mogu odbijati praznici i blagdani.

Konkretno tužilac je počeo računati vrijeme stojnica od slijedeće radne smjene nakon spremnosti broda za iskrcaj t. j. od ponedjeljka u 14 sati po lučkim uzancama. Obratno tome tuženi računa vrijeme stojnica od slijedećeg dana t. j. od utorka u 8 sati kako je to predvidjela citirana klauzula Charter-party.

Tačno je da je tuženi i prije početka računanja stojnica započeo stvarni iskrcaj, ali ta okolnost ide samo u njegovu korist, jer ugovor izričito kaže da se to vrijeme ne računa u stojnice.

Na osnovu ovih razloga prvostepeni je sud djelomično udovoljio tužbenom zahtijevu i presudio da je brod »Maria Santa« pao u prekostoynice za 11 sati i 6 minuta, i dosljedno tome priznao tužitelju iznos od N. d. 2.438,12.—

Drugostepeni Viši privredni sud u Zagrebu potvrdio je presudu.